

Čís. 2163.

Zásada §u 5 obč. zák., že zákony nepůsobí zpět, nevztahuje se na předpisy práva formálního.

Náhradový zákon ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n.

Na výpovědní řízení, zahájené za platnosti původního doslovu zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. lze vztahovati předpisy novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 5/23.)

Rekursní soud nevyhověl stížnosti vlastníka do usnesení prvního soudu, jímž mu byla doručena výpověď Státního pozemkového úřadu ze zabraného majetku. Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu a uvedl mimo jiné v

důvodech:

Stížnost se nejprve zabývá otázkou, zda lze na výpovědní řízení, zahájené za platnosti původních předpisů náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., vztahovati předpisy novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n. čili nic, a dospívá k odpovědi záporné, leč mylně. § 5 obč. zák., jehož se dovolává, stanoví sice zásadu, že zákony nepůsobí zpět a nemají tedy vlivu na práva nabytá a právnícké skutečnosti — ať právo zakládající nebo rušící — avšak předpis ten vztahuje se jen na právo hmotné, jak z jeho obsahu samého a zejména z odstavce 5. uv. pat. ze dne 1. června 1811 čís. 936 sb. z. s., jenž jej blíže vykládá, jasně plyne. To také odpovídá rozdílu v povaze právních předpisů hmotněprávních oproti formálním, které upravují pouze řízení, t. j. způsob a formu úkonů, jak nároky práva hmotného uplatňovati, z čehož jde, že, užije-li se nového zákona, upravujícího řízení, i na případy, zahájené za platnosti řízení dřívějšího, nemůže se tím hmotným právem stran díti újma, naopak v duchu zákonodárce sluší míti za to, že nová úprava řízení slouží lépe k uplatňování práv než stará, neboť proto právě tato byla opuštěna, že se zdála nevyhovovati. Nicméně pravda jest, že převedení z kolejí řízení starého do kolejí nového bývá spojeno s technickými nesnázemi a proto zákon, kde tomu tak jest, má obvykle ustanovení přechodná, na př. čl. XLVII. n. n. úv. zák. k c. ř. s. Kde tomu tak není, působí zákon formální ihned, jakmile účinnosti nabude, pro všechny případy posud nevyřízené, v tomto případě tedy citovaná novela, která dne 19. srpna 1922 účinnosti nabyla (čl. II.), tímto dnem, a právem tedy recursní soud při svém rozhodnutí ze dne 4. prosince 1922 k jejím předpisům přihlížel. K tomu přistupuje, že při bližším přihlédnutí jsou veškeré její předpisy o výpovědi (§ 12—25) téměř venkoncem jen zákonným výkladem předpisu původních, a bylo by k nim tedy přihlížeti již mocí ustanovení §u 8 obč. zák., což zvláště platí i o novelárním předpisu §u 20, dle něhož stížnost proti výpovědi přísluší toliko z důvodu, že nebylo šetřeno předpisů §u 12—25. Neboť, ustanovoval-li prvotní doslov, že stížnost přísluší z důvodu, že nebylo šetřeno ustanovení »tohoto zákona«, nemyslí se tím všechna ustanovení zákona toho,

nýbrž právě jen jeho ustanovení o výpovědi, t. j. právě předpisy Šu 12 až 25, jak to také motivy k novelárnímu ustanovení (20) zřetelně uznávají, a jen proto, by se mylnému pojmání předešlo, bylo to v novele přesně vyjádřeno. Že se nemohly mysliti i jiné předpisy náhradového zákona, na př. Šu 2 a násl., plyne již z toho, že vyřizování otázek, z nich se podávajících, přikázáno jest jiným soudům neb úřadům, než těm, jež vyřizují výpověď a rozhodují o ní.

Čís. 2164.

Správu pozůstalosti lze svěřiti pouze dědici, jenž se byl ku pozůstalosti přihlásil a prokázal právní důvod k dědění.

Zákon o posloupnosti do statků střední velikosti ze dne 7. srpna 1908, čís. 68 z. zák. pro Čechy.

Předpisu Šu 1, poslední odstavec, zákona lze použiti jen tehdy, jsou-li sice zjištěny podmínky Šu 1 písm. a) nebo b), je-li však pochybnost o tom, zda jsou tu vlastnosti kmenového statku.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 22 23.)

Pozůstalostní soud ustanovil správcí pozůstalosti Josefa D-a a Boženu D-ovou a zamítl návrh této, by pozůstalost byla projednána dle zákona o posloupnosti do statků střední velikosti. Rekursní soud nevyhověl stížnosti Boženy D-ové do ustanovení Josefa D-a správcem pozůstalosti a do zamítnutí jejího návrhu, by pozůstalost byla projednána dle zákona o posloupnosti do statku střední velikosti, vyhověl však stížnosti Josefa D-a a změnil usnesení pozůstalostního soudu v ten smysl, že zamítl žádost Boženy D-ové, by jí byla svěřena správa pozůstalosti a uvedl v tomto směru v důvodech: Podle § 145 nesp. říz. může se svěřiti správa pozůstalosti dědici, jehož právo jest dostatečně prokázáno. Nesp. patent zde výslovně poukazuje k Šu 810 obč. zák. Tento § 810 obč. zák. pak ustanovuje, že správa a užívání pozůstalosti může se svěřiti dědici, který dostatečně prokázal své dědické právo při nastoupení dědictví. Jest to případ, že jedno právní ustanovení jest upraveno dvěma zákony, neboť ustanovení § 145 nesp. pat. neruší starsí ustanovení § 810 obč. zák., poněvadž naň výslovně odkazuje. Takovéto ustanovení jest vykládati kumulativně. Podle toho má nárok, aby mu byla správa pozůstalosti svěřena, jenom dědic, který dědictví již nastoupil. »Nastoupení dědictví« není však nic jiného nežli podání formelní dědické přihlášky; to plyne již z přirozeného pojmu, poněvadž dědic, který ještě nepodal dědické přihlášky, dosud neprojevil, že na pozůstalost činí nárok a že se chce vážně ucházeti o dědictví; dokud nepodal dědické přihlášky, lze o něm také předpokládati, že se dědického nároku vzdá a že nebude na pozůstalost vůbec činiti nároku. Teprve dědickou přihláškou dědic vytyčuje své postavení a nabývá oprávnění jako vážný účastník v pozůstalostním řízení. Úmysl zákonodárcův jest, aby jen takovéto osobě byla svěřena správa pozůstalosti, nikoli však také tomu, o němž není jisto, zda bude vůbec na dědictví činiti nárok. Božena D-ová vůbec ještě nepodala dědické přihlášky, ač tak mohla učiniti již 19. června 1922, kdy usnesení o prohlášení zůstavitele za mrtva vešlo